

Sofia

2/2014

HELSINGIN KAUPUNGINMUSEON ASIAKASLEHTI
HELSINGFORS STADSMUSEUMS KUNDTIDNING

Kun Helsinkiin rakennettiin city
Kiistelty rakennusperintö luupin alla

Bildpar från tre århundraden
Amatörfotografklubben i Helsingfors rf firar sina 125 år

Onko mummo kotona?
Museummumot Lasten kaupungin vetonaulana

12

Museo julkaisee opaskirjan, jonka avulla voi helposti tutustua Helsinkiä ympäröivään valtavaan I maailmansodan

aikaiseen maalinnoitukseen. Linnoitteita, tykkiteitä ja taisteluhautoja on usein aivan asutuksen kupeessa kuten Jakomäessä.

Kuva: John Lagerstedt

15

Ravintola Eliten cocktailvälineet 1930-luvulta heijastavat menneen

maailman eleganssia Hotelli- ja ravintolamuseossa.

Kuva: Hotelli- ja ravintolamuseo / Ilari Järvinen

16

Salomonkadulla on komea rivistö liikerakennuksia 1950-luvun Autotalosta 1980-luvun Graniittitaloon.

Kaupunginmuseon City-inventointi kartoittaa modernismin kiisteltyä rakennusperintöä Helsingissä.

Kuva: Sakari Kiuru

- 04 Bildpar förenar amatörfotografer från tre århundraden
- 06 Vanha museolehtori muistelee
- 08 Onko mummo kotona?
- 10 Avioero Antinkadulla
- 12 Löydä lähiömetsien linnoitteet
- 14 Rakennamme uutta | Vi renoverar | Under construction
- 15 Museo valokeilassa
- 16 Kun Helsinkiin rakennettiin city
- 18 Tutkijan työpöydältä
- 19 Paljasjalkainen päiväsankarina Hakasalmen salissa
- 20 Uutisia
- 22 Brief in English
- 23 Tapahtumakalenteri elo–joulukuu 2014
- 24 Museot ja näyttelyt

Jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin

Ahkeroimme tiiviisti Uuden kaupunginmuseon parissa, ja tässä suunnittelutyössä vuorovaikutuksen lisääminen kaupunkilaisten kanssa on tuntunut tärkeältä. Museon laaja asiakaspaneeli, ryhmähaastattelut ja havainnointi ovat antaneet meille hyödyllistä tietoa museon käyttäjien tarpeista ja toiveista. Haluamme vastedeskin luoda kaupunkilaisille erilaisia tapoja vaikuttaa ja osallistua oman museonsa toteuttamiseen. Uusi kaupunginmuseo tehdään yhdessä!

Museo on kokemisen ja oppimisen paikka, mutta myös yllättymisen ja löytämisen paikka. Koemme, että teemme työtämme ensi sijassa kaupunkilaisille, ja uskomme, että jos onnistumme siinä hyvin, se kiinnostaa myös täällä vierailevia. Helsinkiläiset haluavat oppia tuntemaan kaupunkinsa, olla siitä ylpeitä. Meistä useimmat kokevat Helsingin vahvasti tunteiden kautta – kaupunki on tunneasia. Yritämme toimia niin, että jokaisella on mahdollisuus rakastua Helsinkiin.

Tiina Merisalo
museonjohtaja

Alla har en möjlighet att förälska sig i Helsingfors

Vi arbetar flitigt med det Nya stadsmuseet och i planeringen har det känts viktigt att öka samspelet med stadsborna. Museets omfattande kundpanel, gruppintervjuer och deltagande observation har gett oss nyttig information om museianvändarnas behov och önskemål. Vi vill också i framtiden erbjuda stadsborna nya sätt att påverka och ta del i förverkligandet av sitt eget museum. Vi bygger Nya stadsmuseet tillsammans!

Ett museum är en plats där man kan uppleva och lära sig men också upptäcka och bli överraskad. Vi upplever på museet att vi jobbar främst för stadens invånare. Vi tror också, att om vi lyckas bra så intresserar resultatet även turister. Helsingforsbor vill lära känna sin stad och vara stolta över den. De flesta av oss upplever Helsingfors starkt genom känslorna – staden är en känslosak. Vi försöker ge alla en möjlighet att förälska sig i Helsingfors.

Tiina Merisalo
museidirektör

FOTOGRAF-AMATÖRKLUBB

*De damer och herrar, som önska
inträda i en tilltänkt fotograf-amatör klubb
i Helsingfors, behaga sammanträda
till förberedande möte
lördagen den 23 februari kl. 6 e.m.
i Kleinehs hotell.*

Hufvudstadsbladet 22.2.1889

Amatörfotografklubben
i Helsingfors rf fyller 125 år,
vilket firas med
en jubileumsutställning
i stadsmuseet.

TEXT: KRISTIAN FRANTZ

I anledning av ovanstående
tidningsannons samlades
tjugosex personer i Kleinehs
hotell vid Salutorget i Helsing-
fors. Sammankallare var en
känd kulturpersonlighet, friherre
Hugo af Schultén, redaktör vid Nya
Pressen, sekreterare i Finska Konst-
föreningen och medlem av Svenska
Teaterns styrelse. Därtill var han ivrig
amatörfotograf, med smygfotoografering
som specialitet.

Vid mötet i Kleinehs hotell, som leddes av Hugo
af Schultén, enades de närvarande om önskvärheten att
bilda en fotograf-amatör klubb enligt modell av den några
månader tidigare i Stockholm grundade Svenska Fotografi-
amatörföreningen. Klubbens första stadgar godkändes vid
föreningens konstituerande möte den 6 mars, varvid det
föreslagna namnet Fotografiamatörklubben i Helsingfors
antogs.

På detta sätt uppkom den förening som idag heter Ama-
törfotografklubben i Helsingfors rf och som 125 år efter dess

BILDPAR

*förenar amatörfotografer
från tre århundraden*

HARALD ROSENBERG 1906

JOHAN SUNDSTRÖM 2013

grundande fortfarande är en aktiv förening, med för tillfället cirka 130 medlemmar. Enligt klubbens uppgifter är den dessutom den äldsta fortfarande aktiva fotoklubben i Norden.

Under klubbens första 125 år har verksamheten, trots att fototekniken till vissa delar förändrats dramatiskt, bestått av vissa grundpelare: månadsmöten, utflykter, utställningar och tävlingar, naturligtvis med fotografin i centrum. En gång i månaden har medlemmarna samlats till möten där oftast någon utomstående gäst har berättat om sitt fotograferande, någon ny (eller gammal) fototeknik eller något annat intressant fotografiskt ämne. Medlemmarna har deltagit med bilder i otaliga tävlingar under olika rubriker och tidvis har det hållits rätt högljudda diskussioner om indelning av tävlingsklasser, domarnas kunskaper och tävlingsbildernas fotografiska kvaliteter (eller avsaknaden av dem).

Gammalt och nytt på jubileumsutställningen

I slutet av 2012 började planeringen av klubbens 125-årsjubileum och det beslöts snabbt att en utställning skall hållas under jubileumsåret. För att få en blandning av både nya och gamla bilder till utställningen, blev grundidén att välja ut ett antal bilder ur AFK:s arkiv, och till dem samla in nya bilder av nuvarande medlemmar.

Alla medlemmar hade alltså under år 2013 möjlighet att lämna in bildförslag till bildpar, som på något sätt kunde anses höra ihop med en viss arkivbild. Anknytningen till arkivbilden kunde vara själva motivet, platsen, stämningen eller någon detalj i bilden, allt enligt fotografens egen idé. Efter att inlämningstiden för bilderna gick ut, valde en grupp på 5 personer ut de fotografier som visas upp i Lyktsalen i slutet av 2014. Sammanlagt 20 fotografers bildpar valdes ut till utställningen, som totalt består av knappt 80 fotografier.

De utvalda arkivbilderna, tagna mellan 1890- och 1970-talet, har digitaliserats från olika originalmedier, främst negativ. Bilderna har sedan skrivits ut på klubbens bläckstråleskrivare. Parbilderna är alla tagna med digitala kameror: kompaktkameror, systemkameror eller digital mellanformatkamera. Också bildparen är utskrivna på klubbens skrivare.

OTTO JOHANSSON

CHRISTINE SAARUKKA 2013

FOTOFÖRELÄSNINGAR 5.10.2014 KL 10-15
AFK ordnar ett engelskspråkigt föreläsningss- och bildvisningstillfälle med två föreläsare och fotografer, Göran Segeholm (Sverige, www.bildradion.se) och Michael Kenna (England/USA, www.michaelkenna.com).
Plats: Musik- och kulturskolan Sandels, Topeliusgatan 2, Helsingfors.
Inträde 30 €, begränsat antal platser.
Anmälningar och mer information per epost: anmalningar@afk.fi.
Alla fotointresserade är varmt välkomna!

Bildpar – Amatörfotografklubben i Helsingfors rf 1889+125

Lyktsalen, Helsingfors stadsmuseum, Sofiegatan 4
Öppen 5.10.2014–6.1.2015 må–fr kl. 9–17, to kl. 9–19,
lö–sö kl. 11–17. Fritt inträde.

Helsingin kaupunginmuseo aloitti lapsille suunnatun museotoiminnan jo yli 40 vuotta sitten, yhtenä ensimmäisistä museoista Suomessa.

TEKSTI: MARJA-LIISA TUOMI

Vanha museolehtori muistelee

Pitkän linjan museopedagogi Marja-Liisa Tuomi jatkaa uraansa Lasten kaupungin museomummona.

LAURI LAHTENKORVA

Lasten kaupungin mummolassa, 1970-luvun nostalgisessa olohuoneessa kävijä saattaa ystävällisesti naureskella 70-luvun ilmiöille, äimistellä aikakauden hurjaa värimaailmaa ja muistella teknisiä uutuuksia. Kasettisoitin, taskulaskin, Ufox-ilmankostutin! Ja kirjahyllyssä, totta kai, tietosanakirjasarja, perhevalokuvat ja matkamuistonuket!

Vaikka 70-luku nyt tuntuukin esteettisesti tunkkaiselta ja henkiseltä ilmapiiiriltään ahtaalta, vuosikymmen synnytti myös paljon hyviä asioita. Se oli yhteiskunnallista aikaa, ja museotkin näkivät velvollisuudekseen kääntyä yleisöön päin, toimia kansanvalistajina ja avata kulttuurihistorialliset varantonsa kaikkien saataville. Alettiin tuottaa erikoisnäyttelyitä, eikä vanha vuosikausia samana pysynyt perusnäyttely enää ollut ikuinen. Haluttiin uudistua, ja Ruotsista otettiin mallia.

Opettaja tulee museoon

Ruotsi näytti esimerkkiä myös museopedagogiassa, joka oli siellä alkanut kauan meitä aiemmin. Suomen ensimmäinen museolehtori saatiin Ateneumiin, ja Kansallismuseo ja Helsingin kaupunginmuseo seurasivat 1970-luvulla perässä.

Aloitin työni 1978 Helsingin kaupunginmuseossa pedagogisena oppaana ja sittemmin museolehtorina, yhtenä Suomen ensimmäisistä. Olin koulutukseltani historian ja äidinkielen opettaja, ja museotyö tuntui antavan monenlaisia mahdollisuuksia koulutuksen hyödyntämiseen. Opettaja jos kuka joutuu miettimään, miten saada viesti perille, miten kohdata yleisö ja ennen kaikkea miten käyttää ääntä. Päivän mittaan joutui joskus vetämään viisikin tunnin pituista opastusta, ja siinä äänijänteet olivat kovilla.

Mitä museopedagogia tarkoitti ja merkitsi käytännössä? Keihin se kohdistui? Käsite oli niin uusi, että sille ei ollut määritelmää eikä teoriaa. Toiminnan muovaaminen piti aloittaa umpimähkään ja hakuammuntana. Museopedagogia merkitsee myös tiedon popularisointia. Se saattoi tuntua niin uudelta ja vallankumoukselliselta, että se herätti vastustustakin, kuten jokainen uusi asia tuppaa tekemään.

Museot oli totuttu mieltämään haudanvakaviksi paikoiksi, miltei kirkoista seuraaviksi, joissa vallitsee rikkumaton rauha. Museokävijä oli hartaudenharjoittaja, joka hiljentyi esinevitriinin ääreen kuin alttarille. Muutettiin museoita nyt lasten peuhupaikoiksi? Ateneumiinkin oli kuulemma järjestetty sellainen, jotta lapsiperheiden kynnystä uskaltautua museoon näin madallettaisiin. Kauhutarinoita kerrottiin kevään kurittomista luokkaretkeläisarmeijoista, joiden piti museokäynnillä ansaita malttamattomasti odotettu Linnanmäen-retki. Ei tuntunut lupaavalta...

Museolehtori Marja-Liisa Tuomi opastaa lapsiryhmää Ympäristömenäyttelyssä Hakasalmen huvilassa vuonna 1979.

Lapsille ja aikuisille

Helsingin kaupunginmuseo oli tienraivaajana jo aiemmin aloittanut lasten erikoisnäyttelyiden teon. *Olga ja Oskar* (1973) kertoi 1900-luvun alussa eläneen työläispojan ja säätyläistyön elämästä ja ystävydestä. Näytelyn teemasta tuotettiin myös TV-filmi, jota museossa näytettiin lapsiryhmille vuosia. *Leikki elää – lelu muuttuu* (1978) vertasi entisiä ja nykyisiä leluja ja leikkejä, etsi yhtäläisyyksiä ja eroja. Nämä suositut näyttelyt avasivat ovet lapsiryhmien virralle, joka ei kaupunginmuseossa ole koskaan ehtynyt.

Vaikka museolehtorin asiakkaat olivat enimmäkseen koululais- ja päiväkotiryhmiä, tuntui itsestään selvältä, että museopedagogia koskee kaikkia museokävijöitä. Opettajien herättäminen museoiden käyttäjiksi oli tärkeää. Ensimmäinen kaupunginmuseon tuottama kouluille lainattava AV-väline oli – nyt kovin vaatimattomalta tuntuva – Helsingin historiasta kertova diasarja. Paljon sille silti oli käyttöä ja kysyntää. Sen avulla pidettiin luentoja opettajien ja päivähoitohenkilökunnan koulutuspäivillä ja samalla voitiin mainostaa kaupunginmuseota oppimisympäristönä.

Tärkein tapa kohdata yleisö oli opastus, ja se on edelleenkin kaikista teknisistä ”koneoppaista” huolimatta hyvä työväline, mikäli opas on osaava ja innostunut. Aikuisryhmät olivat yleensä vaivattomia opastettavia, koululaiset ja päiväkotiryhmät taas eivät olleet asiakkaina helpoimpia. Rutiiniopastus ei tullut kysymyksenäkään.

Lasten kanssa luonteva vuorovaikutus tuntui syntyvän keskustelemalla, kyselemällä ja vastaamalla, ja lapsilta opaskin oppi paljon.

Lapsia kiinnostavat muutkin asiat kuin museoesineet, joten asiallisia keskusteluja oli käytävä milloin museon ilmentävistä, vaahtosammuttimista tai vaikka oppaan posken luomesta. Vanhojen kuvien maailma heräsi eloon miettimällä, millaisia ääniä, tuoksua ja makuja kuvista saattoi aistia, ja aikuinen sai kadehtia lasten mielikuvitusta ja havaintokykyä. Pääasia oli, että lapsilla oli museossa hauskaa, sillä me kasvatimme tulevia museokävijöitä ja tulevia päättäjiä, joiden varassa museoidenkin tulevaisuus oli.

Lapsilta saatua palautetta olen aina arvostanut eniten, sillä se on rehellistä. En unohda sitä irokeesikampauksella komeillutta punkkaripoikaa, joka kierroksen lopuksi kertoi tuovansa faijansakin museoon, niin kivaa siellä oli. En unohda myöskään vietnamilaisten venepakolaislasten ryhmää, joka museon pienoismalleista ja maalauksista alkoi oma-aloitteisesti etsiä veneitä ja laivoja. Oppaalla oli pala kurkussa, mutta muutamia suomen sanoja pystyttiin silti opettamaan. Niistä ehdottomasti hauskin oli lasten mielestä *tuulimylly*, jonka lapset löysivät 1800-luvun Kaivopuistoa esittävästä pienoismallista. Käynti oli siis onnistunut! Mahtaisikohan kukaan näistä pakolaislapsista muistaa tuota käyntiä?

Mummolan lankapuhelin kiinnostaa lapsia kovasti, kertoo museomummo Pirjo Järvinäki.

Oonko mummo kotona?

TEKSTI: ANNA FINNILÄ, MUSEOLEHTORI

Lasten kaupunki on sulkeutunut odottamaan uusia avajaisia remontin jälkeen vuonna 2016. Myös museomummot voivat henkäistä ja muistella hauskoja hetkiä museon mummolassa.

Museokävijöiden suureksi iloksi Lasten kaupungin mummolassa on viikonloppuisin aina ollut mummo tai vaari kotosalla. Monesti lapset ovat aluksi kurkistaneet ujusti mummolan ovesta sisään, mutta jo hetken päästä he ovat leikkineet täyttä päätä ja rupertelleet museon oman mummon tai vaarin kanssa.

Vapaaehtoistyö museomummona

Ajatus vapaaehtoisista museomummoista syntyi, kun Lasten kaupunkiin rakennettiin 1970-luvun mummola. Huomasimme, että värikäs ja kodikas koti kaipasi selvästi asukasta. Koska koulumaailmasta oli hyviä kokemuksia koulumummoista ja -vaareista, päätimme kokeilla vapaaehtoisten museomummojen pestäamista viikonlopuiksi, jolloin kävijöitä on eniten.

Mummorinkiä lähdettiin kokoamaan hyödyntämällä omien tuttujen verkostoja. Melko nopeasti saatiin kasaan innokas ja pätevä ryhmä, johon tällä hetkellä kuuluu parikymmentä mummoa ja yksi vaari. Vaihtuvuus on kuluneen puolentoista vuoden aikana ollut hyvin vä-

häistä. ”Mummoiluvuorosta saa hyvän mielen ja energiaa moneksi päiväksi”, toteaa Pirjo Järvimäki.

Vapaaehtoiset ovat tehneet mummolassa kuukausittain 1–2 kolmen tunnin vuoroa. Kukin on toiminut mummona tai vaarina itse valitsemallaan tavalla ja kohdannut kävijät omasta persoonastaan käsin. Jotkut näyttävät miten sukkaa kudotaan, toiset lukevat loruja tai esittelevät mummolan ylpeydenaiheita, kuten matkamauistoja, Carmen-lämpörullia tai tietosanakirjoja. Vapaaehtoistyöntekijöiden koordinaattorina on toiminut museolehtori ja pari kertaa vuodessa on kokoonnuttu lounaalle tai kahvikekkereille jakamaan kokemuksia.

Apua sylipulaan

On lapsia, joilla ei enää ole isovanhempia tai he asuvat hyvin kaukana. Museomummojen kanssa on voinut kaikessa rauhassa jutella vaikka mistä. Ei ole harvinaista, että mummo tai vaari on lukenut satua sylissään istuvalle lapselle, vaikka he ovat tutustuneet vasta hetki sitten. Keittiö on innostanut monet kokkailemaan ja tv:stä on katsottu yhdessä Kylli-tädin ohjelmaa. Lähtiessä on usein halattu.

Mummolan 1970-luvun esineistä on riittänyt jutun juurta. ”Eräskin poika kysyi vanhaa puhelinta kokeillessaan, onko tässä pelejä”, kertoo museomummo Tupu Nyström. ”Istuinlaatikon harvat ja vaatimattomat puu-eläinlelut ovat myös viehättäneet lapsia. Ehkä juuri tuo yksinkertaisuus niissä vetoaa lapsiin, jotka ovat tottuneet jos jonkinmoisiin härveleihin kotonaan.” Tupu on tehnyt työuran päiväkodissa, joten hän taitaa suosittu laululeikit, joilla hetkessä sulatetaan jää vieraan aikuisen ja pienen lapsen välillä.

Monenlaista neuvontaa

Museomummoista pesti on toiminut parhaimmillaan silloin, kun kävijöille on voinut välittää tietoa menneistä ajoista ja tavoista. Ulkomailta saapuneille matkailijoille on kerrottu maamme historian virstanpylväistä ja jaettu menovinkkejä. Välillä matkailijat ovat ilahuneet juttutuokioista niin kovasti, että he ovat kutsuneet mummon vastavierailulle kotikaupunkiinsa. Vieraita kieliä on saanut puhua myös helsinkiläisten kanssa. Museotyössään vapaaehtoiset ovat huomanneet, että monet perheet ovat nykyisin kaksikielisiä, suomen ohella puhutaan ruotsia, englantia, venäjää, ranskaa, saksaa tai espanjaa.

”Monesti vanhemmat ovat halunneet keskustella lasten kasvatuksesta. Aihe tuntuu kiinnostavan etenkin nuoria isiä. Kun vanhemmat jakavat kokemuksiaan mummon kanssa, lapset leikkivät mielellään kotia ja kokkailevat kaikenlaista mummolle”, toteaa Pirjo Järvimäki hymyillen.

Kymmenien tuhansien kävijöiden joukossa on tietysti ollut sekä hyvin että huonosti käyttäytyviä lapsia. Välillä heille on pitänyt muistuttaa, että he ovat mummolassa vieraina. Tavarat eivät kestä viskomista, ja on kohteliasta laittaa ne paikoilleen leikin jälkeen.

”Just tällaista oli meidän mummolassa”

Yllättävintä on vapaaehtoisten mielestä ollut se tunteiden määrä, jonka mummo on herättänyt aikuisissa. Mummot ovat saaneet kuulla lukuisia elämäntarinoita ja kuvauksia sekä vanhemmista että isovanhemmista. Mummo on siis toiminut eräänlaisena terapiana ja lukkojen avaajana. ”Minua kosketti erään keski-ikäisen äidin liikutus, kun hän luki vuoden 1973 puhelinluettelosta vanhempiensa nimet vierekkäin. Hän kertoi, että vanhemmat olivat eronneet, kun hän oli 2-vuotias. Hänestä oli ihanaa nähdä puhelinluettelosta, että vanhemmat olivat oikeasti olleet yhdessä ja asuneet samassa osoitteessa”.

On mummolassa käynyt sellaisiakin vieraita, jotka ovat kauhistelleet kodin ”tyylitöntä” sisustusta tai pyytäneet mummoja lattialle leikittämään ryömimisikäisiä lapsiaan. Jokunen kävijä on loukkaantunut, kun heidän lapsiaan on ojennettu liian villistä menosta. Useimmat ovat kuitenkin pitäneet mummolasta ja ymmärtäneet, ettei se ole lapsiparkki vaan sukupolvien kohtaamispaikka. Keskeisellä paikalla sijaitsevasta mummolasta on tullut monen lapsenlapsen ja isovanhemman säännöllinen retkikohde.

”Tosi ihanaa, että lapsillekin on tarjolla tällaista. Mummo ja mummo olivat tosi mahtavat”, on yksi monista kiittävästä asiakaskommenteista. Museomummokokeilu on ylittänyt kaikki odotukset. Kaupunginmuseo haluaa ehdottomasti jatkaa mummolatoimintaa, kun Lasten kaupunki avautuu uudistettuna keväällä 2016. Kenties saamme tuolloin lisää vaareja mukavien vapaaehtoisten joukkoon?

Museomummo Tupu Nyström esittelee mummolan vieraille 70-luvun keittiön ajanmukaista varustusta.

Juha Nummi

Teknillisen korkeakoulun
ylioppilaskunnan talo
"Poli" Antinkadulla,
jonka nimeksi tuli
Lönnrotinkatu 1928.

Avioero ANTINKADULLA

TEKSTI: EVA PACKALÉN, TUTKIJA

Kirjailija Iris Uurron romaani
Ruumiin ikävä (1930) kuvaa särkyvää
suhdetta paljaimmillaan. Miljöönä on
1920–30-luvun taitteen Helsinki.

Imestymisaikanaan uskalias ja ristiriitaisen vastaanoton saanut romaani kurkistaa häpeämättä Paula ja matematiikanopettaja Olli Lassilan kotiin, heidän intiimiin tilaansa ja arkisiin askareisiinsa. Pari vuotta kestänyt lapseton avioliitto on haalistunut ikävystyttäväksi rutiinielämäksi asunnossa, joka sijaitsee osoitteessa Antinkatu 38. Kaivattua vaihtelua jokapäiväisyyteen tuovat teatteri, elokuvat ja tuttavat. Edullisessa Elannon ravintolassa syödään silloin tällöin, lähellä kotia sijaitsevalla "Polilla" on ainakin joskus käyty tanssimassa.

Helsingin silmännähtävä kasvu, kivikaupungin laajeneminen ja vanhojen puutaloalueiden katoaminen leimaavat 1920-lukua. Vuosikymmenen jälkipuolella rakennettiin liki 20 000 uutta asuntoa. Lassilat asuvat vanhan ja uuden asutuksen rajalla: viisikerroksista kivitaloa vastapäätä on matala, kurja puutalo likaisine pihoineen ja lahoine portaineen.

Yksityiseen elämänpiiriin kuuluvia avioeroja käsiteltiin silloin tällöin kirjallisuudessa, mutta ne olivat Uurron romaanin ilmestymisaikana myös ajankohdainen keskustelun aihe: uusi avioliittolaki annettiin 1929 ja siinä kumottiin aviomiehen edusmiesasema vaimoonsa nähden.

Kaupunki sielun peilinä

Ruumiin ikävässä Helsinki-kuvaus ja ihmisen mielentilan kytkeä ympäristöön on olennaista. Siinä kaupunki on pakonomaisesti ihmistä haastava mahti, jossa mielijohteet ja sattumanvaraisuus voivat temmata kenet tahansa kohtalokkaasti uusille radoille.

Lassiloiden koti on kaiketi tyypillinen keskiluokaisen nuorenparin kaupunkikoti: on olohuone, makuuhuone, miehen työhuone, keittiö täynnä astioita, kylpyhuoneessa virtaava vesi ja niukkuudesta huolimatta varaa jonkinlaiseen kulutukseen – uudet sukat, savukkeet ja elokuvat kuuluvat arkeen. Radio tuo maailman lähemmäksi yksityistä olemista, matkakuvaukset ja radiokonsertit Berliinistä avartavat mielikuvitusta ja luovat urbaanin samanaikaisuuden vaikutelman.

Aineellisesta hyvinvoinnista huolimatta Lassilat eivät pysty täyttämään toistensa odotuksia eivätkä rakentamaan molempia tyydyttävää elämänmuotoa. Aviomiestä vaivaa keskeneräisyyden tunne, Olli on jähmeä ja omiin ajatuksiinsa kivettynyt. Hän ei huomaa leikkilisen ja aistillisen mutta liian usein pettymyksiä nielemään joutuvan kotirouvavaimonsa yritystä luoda yhteyttä, ennen kuin on liian myöhäistä. Iloa elämäänsä kaipaavan ja

uusia vaikutelmia ahnehtivan Paulan sanailuun ilmaantuu uhmakkuutta, ennusmerkkejä tulevasta irtiotosta.

Eroa edeltävät Paulan autoajelut originellin tuttavan, arkkitehti Thorpen kanssa. Kaupunkien autoistuessaa autoajelusta tuli kirjallisuuden suosima aihe, kun haluttiin johdattaa henkilöt johonkin arkisen ylittävään, johonkin, joka irrottaa vanhasta ja vie uuteen:

He ajoivat pitkin tasaista asfaltilla laskettua maantietä Haagaan päin eivätkä puhuneet mitään. — He kääntyivät takaisin ja tulivat Turuntielle. Ihanaa on ajaa tätä leveää katuja. Ikäänkuin vapaus ja avaruus astuisi sieluun. Heikinkadun ahtaudesta ja hällinästä he pyörsivät ylös ja pysähtyivät Vanhankirkon puiston sivulle, Yrjönkadun n:o 13:n edustalle. Siellä asui Thorpe.

Autoajelulla on humalluttava vaikutus, ja Paula siirtyy sen aikana ikään kuin loputtomalta tuntuvaan tilaan. Thorpen luona hän kohtaa varakkaan kotimiljöön, joka tekee olon ensin turvalliseksi mutta myöhemmin hermoja kiihdyttäväksi. Ensi epäilyjen jälkeen Paula suostuu Thorpen ehdottamaan yhteiseen ulkomaanmatkaan. Paula luottaa vaistoihinsa, ruumiinsa ääneen ja jättää edellisen suhteen vaikeudet taakseen. Kuvat passia varten otetaan Roobertinkadun pikavalokuvaamossa.

Eron jälkeen

Jätetyn, yksinäisen aviomiehen sekasortoinen mielentila punoutuu osaksi ruuhkaista kaupunkia. Lassila vaelteli likaista "Aleksanteria" ja joutui Heikinkadun kulmassa "helvetinmoiseen" autoruuhkaan samalla, kun mietti, mitä teki väärin. Muistot ja merkit Paulasta ilkkuivat vastaan joka puolelta. Kipeimmin kirpasi nähdä ohiliukuva Essex, jonka ratissa oli nainen.

Nainen ja auto on mieltä kiihdyttävä yhdistelmä, ikään kuin lupaus naisen riippumattomammasta asemasta nykyaikaistuvassa kaupungissa. Auto on urbaanin symboli, ja epätoivossaan Lassila uskottelee itselleen, että ostamalla auton hän olisi ehkä saanut Paulan jäämään. Täysivoimaisen elämänsä kadottaneelle Lassilalle järkipärisyys on keino suojautua kaupungin raastavaa muutosta vastaan.

Ruumiin ikävässä avioero ja sitä seuraava tragedia on ymmärrettävissä suhteessa penseäksi muuttuneen miehen tunnekyllämyyteen ja naisen muuttuvaan asemaan kaupunkikulttuurissa.

Lassilan harhailu kaupungilla ja paluu Antinkadulle asuntoon, jossa "pieniä sekasorronhenkiä istuskelee joka paikassa", on itsetilityksen ja muistojen läpikäynti. Pian hän näivettyä entisiin rutiineihin ja kiroaa, ettei ollut ankarampi. Uudeksi alistettavakseen hän palkkaa myöntäväisen palvelijan, joka sallii isännän öiset vierailut keittiön puolella. Vain keuhäinen ilta Töölönlahdella havahduttaa Lassilan hetkeksi ja avaa ruumiista sieluun kulkevan vaikutuksen:

Käännyttiin Mäntymäelle vievää lyhyttä tietä. Töölönlahti oli vaaleansininen. Kuulas ilta, varhaiskevähäinen, ohuttuoksuinen, ihmeellinen. Sellaista on vain täällä. Koko äänetön ohut avaruus painoi kuvansa veteen; se näytti aineettomalta. He kulkivat lahden rantaa kiertävää tietä ensin melkein äänettä.

Yrjönkatu 11 Vanhasta kirkkopuistosta nähtynä.

GUINAR ANDERSSON 1933

Puiston helmassa Lassila pehmentyy, mikä vihjaa, että luontotunteesta vaistonsa ja voimansa ammentava Lassila – alun perin maalaistalon poika Säämingistä – on juuriltaan repäistänyt hänelle sopimattomaan kaupunkiympäristöön.

Ruumiin ikävässä Paula ja Olli edustavat kahta erilaista psykologista kohtaloa. Vaikka Paulankaan elämä ei tule vastaamaan odotuksia, niin hän pystyy ehkä oikullisen ja arvaamattoman luonteensa vuoksi sopeutumaan kaupungin yllätykselliseen ilmapiiriin. Toisin käy Ollille, joka lamaantuu ja kyllästyy nykyaikaistuvan kaupungin aaltoilevassa elämässä.

Heikinkatu 12, nykyinen Mannerheimintie 10.

TUNTEMATON 1930-LUKU

Linnoitteita tehtiin usein rakentamattomille seuduille. Rakennustöitä sekä aseiden siirtelyä varten rakennettiin laaja verkosto kielirikon kestäviä, mukulakivettyjä yhdysteitä, joita kutsutaan usein tykkiteiksi. Kuvassa on tukikohta IV Kivikossa.

Helsinkiä ympäröi valtava ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoituskehä, jonka jyrkeisiin jäänteisiin voi tutustua helposti paikan päällä uuden opaskirjan avulla.

Löydä lähiömetsien *linnoitteet*

TEKSTI: JOHN LAGERSTEDT, TUTKIJA

Helsinki tempautui maailmansodan pyörteisiin sata vuotta sitten. Suomi kuului tuolloin Venäjään, jolle Saksa julisti sodan elokuun alussa 1914. Kaupungissa syntyi paniikki. Saksalaisten joukkojen otaksuttiin hyökkäävän välittömästi myös Suomeen, joka oli tärkeä puskurialue Venäjän silloisen pääkaupungin Pietarin puolustuksessa. Helsinkiläisiä pakeni maaseudun turvaan. Elintarvikkeita hamstrattiin ja taivaalle tähyiltiin pelokkaina saksalaisten ilmalaivojen pommituksia odottaen. Herttoniemen ja Ruskeasuon mäenrinteiltä alkoi kuulua lapioiden rasahtelua – pääkaupunkia linnoitettiin.

Saksalaisten hyökkäystä ei kuitenkaan kuulunut. Olot rauhoittuivat mutta valmiutta kasvatettiin. Helsinkiä toista sataa vuotta vartioinutta Viaporin linnoitusta laajennettiin. Nyt sen suojiin sijoitettiin Venäjän Itämerenlaivaston päävoimat. Sotasataman suojaksi rakennettiin ulkosaaristoon asemat moderneille rannikkotykeille

ja merialueet miinoitettiin. Maan puolelta tapahtuvan hyökkäyksen varalta rakennettiin Helsingin ympärille, kymmenen kilometrin säteelle sotasatamasta Viaporin linnoituksen maarintama: kolme peräkkäistä linnoitusvyöhykettä, joiden varustuksia sijaitsee nykyään myös Espoossa ja Vantaalla. Pääkaupunkiseudun lisäksi linnoitettiin koko Etelä-Suomi Pohjois-Karjalaa myöten.

Ensimmäisen maailmansodan aikainen pääkaupunki koki monia mullistuksia. Kaupunkiin virtasi tuhansittain miehiä ja naisia hyväpalkkaisiin linnoitustöihin. Nähtiinpä Sipoon ja Espoon metsätyömailla jopa Kiinasta asti tuotuja työmiehiä, joiden puolen vuoden oleskelua maassamme muistellaan vieläkin useissa tarinoissa. Vallankumousten myötä venäläistä sotaväkeä alettiin kotiuttaa, ja saksalaisten viimein hyökätessä Helsinkiin sisällissodan aikana keväällä 1918 taisteluhauchoissa oli linnoitusta puolustamassa enää kirjava joukko suomalaisia punakaartilaisia.

Sotamuistoja kasvavan kaupungin keskellä

Maailmansotien vitsaukset ovat vuosikymmenten kuluessa kadonneet helsinkiläisten elämästä. Lähiömetsiköihin, puistoihin, talojen pihamaille ja saaristoon on kuitenkin jäänyt jälkiä myrskyisistä vuosista. Vuosina 1914–18 rakennettuja linnoitteita on maastossa vielä hämmästyttävä määrä, vaikka paljon on tuhoutunut kaupungin kasvaessa. Nykyisin ensimmäisen maailmansodan aikaiset linnoitteet on rauhoitettu muinaismuistolain nojalla. Niitä ei saa hävittää, muokata tai edes hoitaa ilman viranomaisten lupaa. Helsingissä linnoitteista vastaa kaupunginmuseo. Valtakunnallisesti merkittävän kulttuuriperinnön säilyttäminen jälkipolville on haastavaa, kun pääkaupunki tehostaa rakentamista.

Viaporin ensimmäisen maailmansodan aikainen maarintaman puolustusketju sijaitsee karkeasti määrittellen kaupunkia ympäröivän Kehä I:n liepeillä. Se alkaa idässä Vuosaaresta jatkuen Malmin, Tuomarinkylän ja Pakilan kautta Pitäjänmäelle Leppävaaraan ja Tapiolaan päättyen Espoon Haukilahteen. Vuonna 1914 aloitettu, sisimmäksi jäänyt puolustuslinja kulkee katkonaisena ketjuna Herttoniimestä Koskelan kautta Ruskeasuolle. Lähimpänä kaupungin keskustaa ovat kallioon louhitut ampuvatarkavarastoina toimineet luolat, joiden nykyäänkin lukittuja panssarioivia voi ihmetellä vaikkapa Meilahdessa Seurasäntien varressa.

Opaskirja ilmestyy syksyllä

Viaporin ensimmäisen maailmansodan aikainen linnoitus tarjoaa lukemattoman määrän tutustumisen arvoisia paikkoja menneistä ajoista kiinnostuneille. Helsingin kaupunginmuseo julkaisee syksyllä 2014 yhteistyössä Espoon ja Vantaan kaupunginmuseoiden kanssa opaskirjan pääkaupunkiseudun ensimmäisen maailmansodan linnoitteista. *Viaporin maarintama*-retkioppaaseen on valittu 26 kohdetta, joissa linnoitukseen voi tutustua helposti. Painopiste on maarintaman varustuksissa mutta retkikohteina esitellään myös kaksi meririntaman tykkipatteria. Linnoitteiden luo on mukavinta kulkea syksyllä ja keväällä, joten nyt retkiä suunnittelemaan!

Huikeassa kalliorotkossa Mustavuorella Vuosaarissa sijaitseva kesken-eräinen luola on Viaporin maarintaman ehdoton nähtävyys.

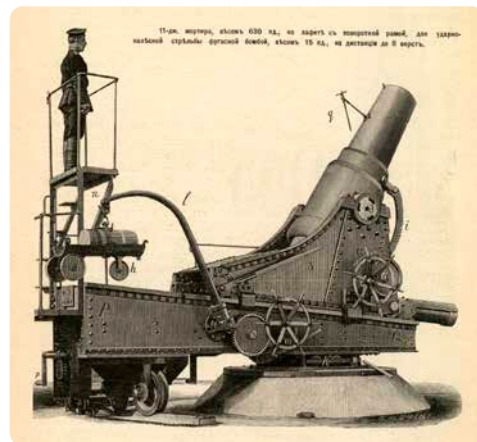

SAKARI KIURU

Ensimmäisen maailmansodan aikainen ilmatorjuntatykin asema sijaitsee Itäisen Pihlajasaaren komeassa saaristomaisemassa.

SAKARI KIURU

280 mm:n raskas rannikkomörssäri, vuosimallia 1877, oli maarintaman järeimpiä tykkimalleja. Näitä tykkejä oli maarintamalla asemassa muun muassa Myllypuron patterilla nro 65. Kuva on S. Budajevskijn kirjasta Kurs artillerii vuodelta 1912.

RAKENNAMME UUTTA

...

Vi renoverar Under construction

Uuden kaupunginmuseon luominen etenee vauhdikkaasti.

TEKSTI: REETA HOLMA, VERKKOVIESTIJÄ

Senaatintorin kulmalla kuuluu kalke. Siellä täällä voi bongata haalaripukuisia miehiä. Sederholmin talon sisäpihalle johtava porttikongi on suljettu, ja rakennustelineitä on alkanut kohota korttelin sisuksiin ja rakennusten julkisivuihin. Mitä tämä kaikki merkitsee?

Korttelissa alkoi vimmattu rakennustyö toukokuussa 2014. Tähtäimenä on kevät 2016, jolloin Sederholmin talossa ja sitä ympäröivissä rakennuksissa avautuu Uusi kaupunginmuseo. Uudesta museosta tulee kaupunginmuseon pääpaikka, jonka osaksi myös Sederholmin talon tuttu Lasten kaupunki liittyy.

Uusi museo valtaa suuren osan korttelin pohjoisosasta ja levittäytyy myös kolmelle hienolle sisäpihalle. Kaupunkilaiset toivotetaan tervetulleiksi tunnelmallisiin rakennuksiin, jotka ovat aiemmin olleet virasto- ja toimistokäytössä.

Uuden kaupunginmuseon hankepäällikkö, reformirehtori Ulla Teräs on

työstänyt uuden museon asioita jo puolitoista vuotta. – Projektin lähti liikkeelle muuttona, mutta aika pian selvisi, ettei kyse voi olla pelkästä muutosta vaan kokonaisvaltaisesta muutoksesta, koko museon uudistumisesta. Se vaatii uudenlaista asennetta ja toimintatapojen uudelleenajattelua meiltä kaikilta, sanoo Teräs. – Näyttelysisältöjen miettiminen ei yksin riitä, vaan tarkasteluun on otettava museoiden perinteiset tilankäyttötavat ja museokokemus kokonaisuutena, elämyksenä. Mitä museossa saa tai voi tehdä?

Yhdessä kaupunkilaisten kanssa

– Uutta kaupunginmuseota suunnittelevat työryhmät ovat työskennelleet tiiviisti tämän vuoden alusta, kertoo Teräs. – Tällä hetkellä työn alla on museon eri toimintojen ja palvelujen konseptien hiominen. Osa museon muutosprosessia on se, että rakennamme Uuden kaupunginmuseon yhdessä kaupunkilaisten kanssa. Siihen panostetaan todella, Teräs sanoo.

Uuden museon suunnittelijat ovat lisänneet vuorovaikutusta kaupunkilaisten kanssa jalkautumalla näyttelyihin ja erilaisiin tapahtumiin tapaamaan ihmisiä. Museon verkkosivuilla toimiva asiakaspaneeli on myös ollut tärkeä tiedonlähde. Ryhmähaastattelujen ansiosta päästiin pureutumaan syvemmälle tärkeiden asiakasryhmien toiveisiin ja ideoihin.

Vuorovaikutuksen avulla kaupunginmuseo haluaa tarjota asiakkailleen entistä parempia palveluja, mutta myös lisätä kaupunkilaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia. Siksi pelkästään toiveiden kysyminen ei riitä. Vielä syksyn aikana käynnistetäänkin kokeilu, jossa museonäyttely tuotetaan uudella tavalla yhteisöllisesti, museokävijöistä kootun kuraattoriryhmän voimin.

Uuden kaupunginmuseon etenemistä voi seurata sivustolla www.uusikaupunginmuseo.fi. Sivustolla on blogi, jossa uuden museon tekijät kertovat, millaisia asioita paraikaa on työn alla tai pohdinnassa. Projektin kuulutukset saa tietoonsa myös tykkäämällä Facebook-sivusta www.facebook.com/uusikaupunginmuseo.

Elefantti-korttelin kätketty helmi, Falkmanin piha, avautuu Uudessa kaupunginmuseossa yleisölle.

MARJA VÄÄNÄNEN

Museo valokeilassa

PALSTALLA ESITELLÄÄN LÄHISEUDUN MUSEOITA,
JOIDEN TYÖTÄ HELSINGIN KAUPUNGINMUSEO
TUKEE KESKI-UUDENMAAN MAAKUNTAMUSEONA.

Hotelli- ja
ravintolamuseo
tarjoilee
hauskan retken
menneisyyteen
vatsan kautta.

Palveluksessanne!
-näyttely johdattaa
ravintolahistoriaan.

HOTELLI- JA RAVINTOLAMUSEO / HANNE GRANLUND

KULINARISMIA JA KASARIMUISTOJA

TEKSTI: KATI SELÄNNIEMI, TUTKIJA

Helsingin Kaapelitehtaalla sijaitseva Hotelli- ja ravintolamuseo on suomalaisen ruoka- ja juomakulttuurin erikoismuseo. Museo tallentaa ja tutkii majoittumisen ja ruokailun historiaa ja nykypäivää sekä hoitaa myös Alkon myymälämuseon kokoelmaa.

Näyttely kaikille aisteille

Hotelli- ja ravintolamuseon pysyvä näyttely *Palveluksessanne!* kutsumu esiin ravintola-alan ammattilaiset töineen: kylmäköt, kokit, nisset, tarjoilijat ja portsarit. Ravintolakeittiö, 1950-luvun hotellihuone, jukebox, karaoke, mausteinen tuoksubaari ja illallisravintoloiden menyyt johdattavat näyttelyvieraan läpi ravintolahistorian.

Kävijä pärjää näyttelyssä hyvin itsekseenkin, mutta ravintolakulttuuriin kuuluva viihtyminen ja hauskanpito pääsevät oikeuksiinsa opastetulla kierroksella. Kieltolaki, tanssiravintolat ja lautasliinaitokset tulevat tutuiksi erilaisille ryhmille räätälöidyillä opastuksilla. Myös pettuleipää ja korviketta on päästy maistamaan. Museo on panostanut siihen, että tiedon ei tarvitse olla tylsästi esitettyä. Museolehtori Merja Nummi lupaa, että pätevän emännän museokierroksella essut ovat suorassa, mutta pääliina ei kiristä liikaa.

Yhteistyössä yleisön kanssa

Hotelli- ja ravintolamuseolla on käynnissä monenlaisia yhteistyökuvioita. Yksi tuoreimmista on museoiden valtakunnalliseen Suomi syö ja juo -hankkeeseen liittyvä brunssiaiheinen valokuvausprojekti, jonka kuvauskohteet valittiin yleisön suosikeista.

Keväästä asti on Hotelli- ja ravintolamuseon teemanäyttelyssä eletty 1980-lukua. Neonvärit, olkatoppaukset ja sähköiset sitruspusertimet luovat ajankuvaa ja houkuttelevat tutustumaan niin 80-luvun jääkaapin sisältöön kuin ketjuravintoloiden esiinmarssiinkin. Museo otti yleisön mukaan jo näyttelyn suunnitteluvaiheessa. Sen ansiosta esillä on myös valikoima kotikeittiöiden kätköistä paljastettuja laitteita ja kotialbumien aitoja kasaritunnelmia.

Museo toimii aktiivisesti sosiaalisessa mediassa, ja sen Facebook-sivuilta kannattaakin käydä tarkistamassa, mitä seuraavaksi on luvassa.

HOTELLI- JA RAVINTOLAMUSEO / MATTI AHLGREN

HOTELLI- JA RAVINTOLAMUSEO / INKERI HAKAMIES

Museon uusimassa tallennusprojektissa valokuvattiin brunssiravintoloita. Raakaruokabrunssi, Johan & Nyström.

Niin kasaria! -teemaopastuksella taitellaan Trip-tetroja kasarikeittiössä.

Hotelli- ja ravintolamuseo

Kaapelitehdas, Tallberginkatu 1 G
Auki ti-su 11–18. Pääsymaksu 7 e / 4 e.
www.hotellijaravintolamuseo.fi

Kun Helsinkiin rakennettiin city

TEKSTI: JOHANNA BJÖRKMAN, TUTKIJ

Kaupunginmuseo inventoi Helsingin keskustan liike- ja toimistotaloja, jotka ovat modernismin ihanteiden ja tulevaisuudennäkymien muistomerkkejä.

Hotelli- ja liiketalo Marski, Mannerheimintie 10

Hotelli- ja liiketalo Marskin rakentaminen liittyi Alkon tytäryhtiön, Oy Yhtyneet Ravintolat Ab:n, kasvun ja rakentamisen aikaan. Suunnittelutehtävä annettiin arkkitehti Einari Teräsvirralle 1958 kutsukilpailun perusteella. Vuonna 1961 valmistunut Marski lukeutuu hänen merkitöihinsä, ja sitä on pidetty yhtenä aikansa puhtaslinjaisimmista modernistisista liikerakennuksista. Verhorakenteena (curtain wall) toteutettua julkisivua hallitsevat nauhaikkunarivit, jotka toisessa eli entisessä ravintolakerroksessa ovat muita leveämmät.

Marskissa on majoittunut elokuvatahtiä, urheilijoita ja esimerkiksi Apollo 12:n miehistö, ja se on ollut myös poliitikkojen, vuorineuvosten ja ay-johtajien suosiossa. Marskin M-klubille pääsivät vain korkea-arvoiset jäsenet. Vakioasiakas presidentti Kekkonen saapui kuulemma aina sivuovesta ja kulki henkilökuntahissillä

niin sanottuun Sapeli-kabinettiin. Kekkonen käytti Marskia myös edustustilaisuuksiin, joita Supo valvoi juhlasalin katonrajassa sijainneesta tekniikkahuoneesta. Marski toimi lehdistökeskuksena Yhdysvaltojen ja Neuvostoliiton välisissä Salt-neuvotteluissa 1969, Etykokouksessa 1973 sekä Etykin huippukokouksessa 1975.

Helsingin keskustan kaupunkikuva muuttui huomattavasti 1950–70-luvulla vanhan rakennuskannan väistyessä uusien liike- ja toimistotalojen tieltä. Liikekeskustan rakentaminen nähtiin sotien jälkeen pääkaupungin tärkeänä tehtävänä. Talouden nopea kehitys loi liiketilojen tarpeen. Liike- ja toimistorakentaminen suuntautui keskustaan ja asuminen puolestaan voimakkaasti keskustasta pois. Uudet liiketalot edustivat modernismia, jonka kansainvälisten esikuvien vaikutus näkyi pian Helsingissäkin.

Tästä nuoremasta rakennusperinnöstä on vielä vähän tietoa. Siksi kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikkö aloitti viime syksynä Helsingin liikekeskustan inventoinnin. Inventointialueeksi rajattiin kaupungin hallinnollinen ja kaupallinen ydin eli city ja kohteiksi vuosina 1945–1990 valmistuneet 65 liike- ja toimistotaloa.

Inventoinnin tarkoituksena on perehtyä tietyn rakennetun alueen ominaispiirteisiin ja tuottaa niistä tietoa sekä maankäytön suunnittelun että rakennusten korjausten pohjatiedoksi. Inventoinnin avulla syntyy laajemminkin kiinnostava yleiskäsitys ajanjakson liike- ja toimistorakentamisesta Helsingissä.

Cityn inventoinnissa rakennukset ja niiden rakennushistoria sekä suurimmat muutokset on kuvailtu, rakennukset valokuvattu ja arvioitu. Jokaisesta rakennuksesta on laadittu kohdekuvaus kirjallisuuden, arkistoaineiston ja kohdekäyntien pohjalta. Useimmilla kohdekäynneillä haastateltiin rakennuksen tuntevaa henkilöä.

Liikekolossit kohosivat 1950-luvulta alkaen

Moderneja liiketaloja ilmestyi Helsingin keskustaan yksittäisinä rakennuksina 1950-luvulta lähtien. Tuolloin nousivat esimerkiksi Voimatalo ja Autotalo Kamppiin, joka oli hallinnon ja liike-elämän rakennuksille varattu laajentumisalue. Ydinkeskustaan kohosivat muun muassa Rautatalo Keskuskadulle ja Kaivotalo Rautatie-

H. T. LEHMUSTO 1963

asemaa vastapäätä sekä Teollisuuskeskus Etelärantaan.

Rakentaminen kiihtyi keskustassa 1960-luvulla ja liikerakennuksia rakennettiin enemmän kuin minään muuna vuosikymmenenä sodan jälkeen. Silloin valmistuivat Mannerheimintien varteen numerot 4 ja 8 sekä Hotelli Marski ja Helsingfors Sparbank, Mikonkadulle Aikatalo ja Kaivokadun ja Keskuskadun kulmaan City-Center, jota alettiin pian kutsua Makkarataloksi. 1970-luvulla rakennettiin Brondankulma Eteläesplanadi 20:een, Alvar Aalto suunnitteli Sähkötalon laajennuksen ja Akateemisen kirjakaupan talon. 1980-luvulla rakennettiin muun muassa Kampin Graniittitalo ja Hotelli Presidentti sekä Forumin kauppakeskus.

Liike- ja toimistotalojen arkkitehtuurille oli ominaista 1950-luvulta lähtien rakentamisen rationalisointi, uudet tekniset ratkaisut ja 1960-luvulta elementtirakentaminen. Rakentamisessa korostettiin ajan tapaan tehokkuutta, teollista tuotantoa ja standardointia. Vanhasta ympäristöstä ei piitattu ja siitä erottauduttiin paitsi julkisivuilla myös aiempaa suuremmalla mittakaavalla: uusi liiketalo saattoi korvata jopa koko korttelin. Julkisivuissa käytettiin usein ruudukkoa, niin sanottua rasterijulkisivua, ja rungosta irti olevaa lasi- tai metalliverhoilua. Tyypillistä oli, että ensimmäinen kerros vedettiin irti katulinjasta ja toinen kerros tuettiin pilareilla.

Modernismin aatemaailman arvostelun myötä on myös aikakauden rakentamista kritisoitu. Toisen maailmansodan jälkeen valmistuneista rakennuksista monet ovat kuitenkin arkkitehtonisesti ja kulttuurihistoriallisesti merkittäviä. Niiden arvokkaiden piirteiden säilyttäminen ja kehittäminen on ajankohtaista. Myös moderni rakennuskanta on yhteistä kulttuuriperintöämme.

Entinen KOP:n pääkonttori, Aleksanterinkatu 40 – Kluuvikatu 4

Aleksanterinkatu on ollut 1800-luvun lopulta asti pankkien katu, jonka varrella sijaitsevaan Antiloon kortteliin Kansallis-Osake-Pankki rakennutti 1960-luvulla useita uudisrakennuksia. Niistä kuuluisin on Pohjoisesplanadin puolella vuonna 1967 purettu ja osin rekonstruoitu hotelli Kämpin talo.

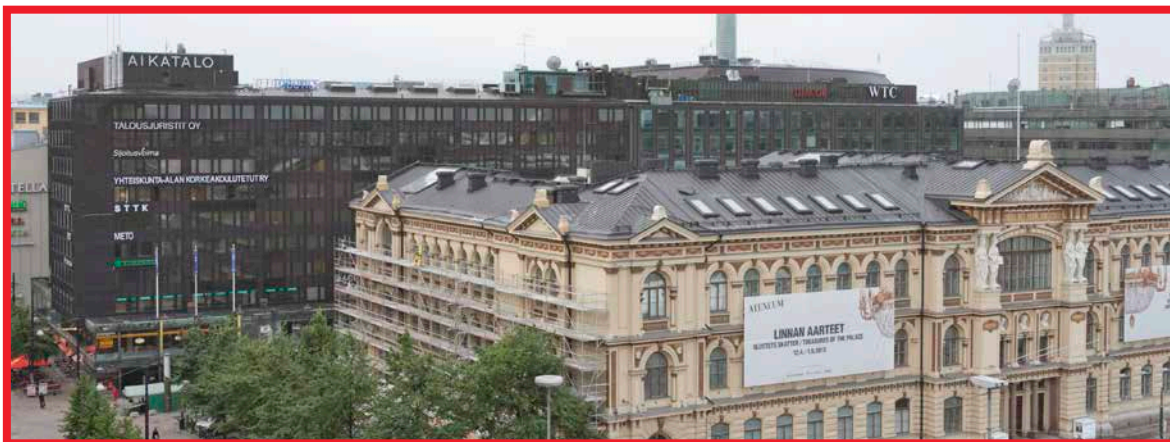
Aleksin ja Kluuvikadun kulmaan valmistui 1962 KOP:n toimisto- ja liikerakennus, jonka arkkitehdit Antero Pernaja ja N.-H. Sandell suunnittelivat. Ajan liiketaloissa yleinen rasterijulkisivu poikkesi ympäristöstään. Selkeälinjainen pankkisali noudatti vaaleine kiiltävine pintoineen sodanjälkeiselle pankkiarkkitehtuurille tyypillistä pelkistettyä muotokieltä, joskin sen sijainti tontin sisäosassa oli vielä varsin perinteinen. Pankkisali jäi käytöstä 1990-luvun pankkifuusiossa ja muuttui liiketilaksi. Vuodesta 2007 rakennuksessa on toiminut Hotel Glo.

SAKARI KIURU 2013

• Aikatalo ja Keskuskatu 7

- Aikatalo valmistui 1961, arkkitehtina Eliel Muoniovaara. Sen rakennutti Olga Aikala, Aikalan Kello ja Kulta Oy:n toimitusjohtaja ja yksi Suomen ensimmäisistä naiskellosepeistä. Valmistuessaan Aikatalo oli moderni liiketalo, jonka tummat julkisivut olivat muodikkaasti rasterimaiset. Liikepinta-ala ylsi kauppakujan ja sisäpihan ansiosta tontin takaosiin ja toiseen kerrokseen asti. Taloon valmistui Suomen ensimmäinen laajakangaselokuvateatteri Bio Bristol, joka suljettiin 2010.
- Aikatalon naapuriin, Keskuskatu 7:ään, valmistui 1970 kahdeksankerroksinen liiketalo, jonka Helsingin Osakepankki rakennutti vuonna 1967 purettun VPK:n talon paikalle. Rakennuksen suunnittelivat arkkitehdit Heikki Castrén, Juhani Katainen ja Annikki Nurminen.

SAKARI KIURU 2013

Tutkijan työpöydältä

MUSEON TUTKIJAT KERTOVAT KIINTOISISTA ESINEISTÄ, KUVISTA JA HELSINGIN HISTORIAN ILMIÖISTÄ, JOIHIN HE OVAT TÖRMÄNEET TYÖSSÄÄN.

VETOAMME SINUUN...

Kati Selänniemi
tutkija

Kaupunginmuseon julistekokoelmaa inventoidaan. Sadat julisteet kulkevat tutkijan käsien läpi, mutta jotkin niistä pysäyttävät. Pienen, suurilakkisen pojan hahmo on apea. Hänellä on kaulassaan nimilappu ja taustalla loimottaa palava kylä. Juliste vaikuttaa tänä päivänä juuri niin, kuin oli tarkoitus myös 70 vuotta sitten. Oletko auttanut minua? se kysyy lapsen puolesta.

Tämä Pehr Taucherin litografia vuodelta 1946 kuuluu Suomen Huolto ry:n museolle lahjoittamaan noin 60 julisteen kokonaisuuteen. Kansanavun suurkeräykset toteutettiin 1942–49. Kansanapu teetti julisteet vauhdittamaan sodasta kärsivien kansalaisten avustamista. Lisäksi painettiin pieniä, kirjeensulkijamerkiksi sopivia mainosmerkkejä sekä postimerkkejä. Keräysvaroilla tuettiin rintamamiesten, siirtoväen ja sotaleskien perheitä ja avustettiin sotainvalideja ja sotaorpoja. Keruukampanja vetosi ihmisiin muun muassa lauseilla *Hyvä antaa*

vähästänsä, Riittäähän tarvitseville sinultakin ja Avaa sydämesi.

Julistesarjan suunnittelusta vastasi suurimaksi osaksi suunnittelijaryhmä SEK (Jorma Suhonen, Holger Erkelenz, Aarno Knuus). Kuvan tehtävä oli kiinnittää katsojan huomio ja tukea kirjoitettua viestiä: pienen evakon lisäksi kuva-aiheisiin kuuluvat muun muassa sairas lapsi sekä useita äiti ja lapsi -variaatioita. Holger Erkelenzin julisteessa *Kansanapu auttaa heitä* (1947) luvut puhuvat yhtä karua kieltä: joka 16. mies on sotainvalidi, joka 25. lapsi sotaorpo, joka 17. nainen sotaleski ja joka 9. meistä on siirtoväkeä. Vaikka sota oli ohi, apua tarvittiin vielä pitkään.

Mikko Lindqvist
arkkitehti

VALOKUVAAJA TALLENSI PERUSKOULUN SYNNYN

Roihuvuoren ala-asteen koulu (1967) on arkkitehti Aarno Ruusuvuoren päätyöitä. Pitkäkestoinen suunnittelu alkoi jo 1961. Samaan aikaan Suomessa valmisteltu peruskoulu-uudistus muokkasi opetuksen tavoitteita, mikä heijastui myös koulurakennuksiin. Helsingissä Roihuvuoren koulusta tuli uudenlaisen koulun malli, jossa tulevan peruskoulun suuntaa luotiin arkkitehtuurin keinoin.

Peruskoulu koettiin 1960-luvulla merkittävänä yhteiskunnallisena muutoksena, jonka herättämä kiihkeä keskustelu politisoi peruskoulun. Laki yhdeksänvuotiseen peruskouluun siirtymisestä annettiin 1968, ja Helsingissä muutos toteutui vuoteen 1978 mennessä. Nykyään peruskoulua pidetään yhtenä suomalaisen yhteiskunnan menestyksen kulmakivistä, myös kansainvälisesti.

SUOMEN VALOKUVATAITEEN MUSEO / MATTI SAANIO

Roihuvuoren kulttuurihistoriallisesti arvokkaan koulun peruskorjauksen suunnittelun yhteydessä Valokuvataiteen museosta löytyi valokuvaaja Matti Saanion kuvasarja upouudesta koulusta. Kuvat ovat arvokas dokumentti koulun arkkitehtuurista sekä samalla sovitteleva ja toiveikas aikalaistuokio peruskoulukeskustelussa. Saanio katsoi uudenlaista koulua oppilaan asemaan eläytyen ja kertoi koulurakennuksesta oppilaiden yhteisönä ja työympäristönä.

Roihuvuoren ala-asteen peruskorjauksen tärkeä tavoite on säilyttää koulun alkuperäiset ominaispiirteet. Kaupunginmuseon kulttuuriympäristöyksikkö määrittelee korjauksen suojelutavoitteita, mikä on edellyttänyt koulun rakennus- ja kulttuurihistorian tutkimista. Tähän Matti Saanion valokuvasarja on tarjonnut yllättävän monitasoisen lähdeaineiston.

Helsingin kaupunginmuseo tarjoaa omaperäiset puitteet monenlaisille juhlille, vaikkapa nostalgisille syntymäpäiville.

TEKSTI: REETA HOLMA, VERKKOVIESTIJÄ

Jukka Riikonen järjesti 60-vuotisjuhlansa maaliskuussa 2014 Hakasalmen huvilassa. Helsinki-valokuvia 1950-luvulta esittelevä Rasvaletti-näyttely sopi mainiosti syntyperäisen helsinkiläisen merkkipäiväjuhlien taustaksi. ”Idea juhlapaikasta lähti liikkeelle juuri näyttelyn sisällöstä”, sanoo Riikonen.

Vieraita juhlissa oli kolmisenkymmentä. Ensin kierreltiin näyttelyssä ja nautittiin samalla kuohujuomaa. Sitten syötiin hyvin, edelleen näyttelyn keskellä, mikä oli Riikosen mielestä mukavaa. Näyttelyn valokuvista riitti juttua, ja ruokalajien välilläkin saattoi vielä kierrellä näyttelyssä.

”Juhlavieraat olivat erittäin tyytyväisiä juhlapaikkaan. Sopi-vasti erilainen paikka toi juhliin toisenlaisen tunnelman kuin esimerkiksi kotona järjestetyissä juhlissa olisi ollut”, sanoo Riikonen.

”Juhlajärjestelyt toimivat oikein hyvin – erityiskiitos museolle joustavuudesta! Suosittelen ilman muuta Hakasalmen huvilaa juhlapaikaksi muillekin. Juhlista jäi kaikkiaan oikein positiivinen mielikuva.”

Paljasjalkainen päivänsankarina HAKASALMEN SALISSA

Järjestä juhlasii museossa

Kaupunginmuseon tiloja voi vuokrata erilaisia juhlia ja tilaisuuksia varten. Museo-näyttelyt ovat luoneet tunnelmalliset puitteet esimerkiksi kirjanjulkistuksille, merkkipäiväjuhlille, yritystilaisuuksille ja häille.

Tällä hetkellä museo vuokraa Sofiankatu 4:ää ja Hakasalmen huvilaa. Pitopalvelun ja muut tarvittavat palvelut, kuten irtokalusteet, AV-tekniikan ja somisteet, asiakas voi tilata haluamastaan paikasta.

Lue lisää osoitteesta
www.helsinginkaupunginmuseo.fi/tilat
tai ota yhteyttä Rita Raitoon,
puh. 040 751 6841 tai
hkm.myynti@hel.fi.

Löydä kaupunginmuseon Finna-sivu

Kaupunginmuseon kokoelmia avataan yleisölle Kansallisen digitaalisen kirjaston Finna-asiakasliittymän kautta. Selailtavaksi on tarjolla jatkuvasti karttuva valikoima esineitä, valokuvia ja taideteoksia sekä tietoja helsinkiläisistä rakennuksista. Muun muassa Signe Branderin kaikki 906 valokuvaa sadan vuoden takaisesta Helsingistä ovat jo Finnassa, mutta vielä tämän vuoden aikana julkaistaan 20 000–30 000 museotallennetta lisää. Ainoana Finnassa olevista museoista Helsingin kaupunginmuseo sallii julkaisemiensa verkkolaatuisten kuvien vapaan lataamisen ja käytön, toki lähteen ilmoittaen. Iloisia löytöretkiä museon kokoelmiin!

hkm.finna.fi

Kalentereissa musiikkimuistoja ja joulunodotusta Pitkäsillan takana

Museo julkaisee syksyllä monien toivoman uuden historiallisen joulukalenterin. Tällä kertaa jouluun matkataan vuonna 1930 puutalopihan lasten touhuja seuraten. Tunnelmallisen, piirrostyyliltään uudenvuodenkalenterin kodikkaana miljöönä ovat Kirstinkadun työväenasunnnot, joissa Työväenasuntomuseo nykyään sijaitsee.

Vuoden 2015 seinäkalenteri on puolestaan omistettu musiikkimuistoille ensi maaliskuussa Hakasalmen huvilassa avautuvan Musiikkia! -näyttelyn kunniaksi. Kalenterin hienoista mustavalkokuvista välittyvä musiikin taika saa vuoden jokaisen päivän soimaan.

Museonystävien toimintaa

Helsingin kaupungin-museon ystävät tukee museon työtä monin tavoin. Syyskaudella 2014 ohjelmassa on opastettuja kaupunkikävelyitä ja vierailuja helsinkiläisiin taidekoteihin. Museonystäviin voi liittyä kaupunginmuseon kotisivujen **Palvelut-sivun** kautta tai noutamalla museosta liittymislomakkeen.

Kutrit kuosiin 50-luvun kampaamossa

Hakasalmen huvilan Rasvaletti-näyttelyn nostalginen kampaamo on herättänyt ihastusta. Viime huhtikuussa se heräsi kuukaudeksi eloon. Iloiset kampaajat pyöräyttivät kävijöiden hiukset fiftarimalliin apunaan kampa, harja, lakka, vaha, fööni ja varma tyylytaju. Samalla muisteltiin hilpeästi kampaumuodin tuulosia takavuosina. Suuren suosion takia kaupunginmuseo tarjoaa 50-luvun kampaajapalveluita myös syyskuussa. Leikkisän retrolookin voi laittaa hiuksiinsa maksutta 2.–30.9.2014 museon aukioloaikoina ti-su klo 11–17 ja to klo 11–19. Saksia ja vettä ei museon kampaamossa käytetä, eikä ajanvarauksia oteta.

MIRELLA LAMPELA

Kulttuurikaveri

Kulttuurikaverin kanssa museoon

Kaupunginmuseo on mukana Helsingin kulttuurikeskuksen ja Sosiaali- ja terveysviraston yhteisessä kulttuurikaverihankkeessa. Vapaaehtoisia on koulutettu auttamaan kulttuuririentoihin niitä, joille niihin pääseminen on vaikkapa liikuntaesteen, yksinäisyyden tai kaupungin vierauden takia vaikeaa. Tähän uuteen ilmaispalveluun osallistumalla museo haluaa palvella entistä suurempaa osaa helsinkiläisistä. Kulttuurikaverin saa mukaansa soittamalla numeroon 09 3105 8237 maanantaina tai torstaina klo 12–14 tai tiistaina klo 10–14.

Tilaa museon uutiskirje
ja Sofia-lehti

Voit tilata sähköpostiisi Helsingin kaupunginmuseon uutiskirjeen, jossa kerrotaan museon näyttelyistä, tapahtumista ja muusta toiminnasta. Maksuton uutiskirje ilmestyy noin kerran kuukaudessa. Voit tilata ilmaiseksi kotiosoitteeseesi myös kahdesti vuodessa tulevan Sofia-lehden. Molemmat tilaukset voi tehdä osoitteessa www.helsingin-kaupunginmuseo.fi tai jossakin museon näyttelypisteistä.

In her leading article, museum director Tiina Merisalo talks about the ongoing work for creating the New City Museum, which will be opened at the corner of Senate Square in 2016. The needs and wishes of the clients have been studied through panels, interviews and observation, and further ways of involvement will be experimented. The museum works for people, who have strong feelings for Helsinki. The Museum wishes to offer everyone an opportunity to fall in love with our City.

Museum pedagogy was introduced in Finnish museums in the 1970s, and the Helsinki City Museum was among the first to hire a professional museum educator. Marja-Liisa Tuomi looks back to her pioneer years, when the newly-found possibilities of museum pedagogy were explored. Popularising history and making museums more attractive to children were revolutionary thoughts then and not readily accepted. Eventually, museum pedagogy became an integral part of museum work.

The most recent pedagogical innovation at the City Museum are the museum grannies, mostly elderly ladies that vol-

untarily host the 1970s Grandma's Home on weekends at the Children's Town in the Sederholm House. Now, after 18 months work and an amazing flood of visitors, the Children's Town is closed for renovation. As the museum grannies sum up their experiences, their meetings with children and their parents seem to have been a pleasure and a source of energy and inspiration to everybody.

During World War I, Russians feared a German attack on Saint Petersburg through the Gulf of Finland. For that reason, Helsinki was heavily fortified on both sea and land front. The huge fortifications were never fully accomplished nor used. Today, their remains lie in suburban parks and woods, protected by law but yet often neglected. To mark the centennial of the Great War, the City Museum publishes a guidebook that makes these haunting historical monuments easily accessible.

In the 1950s–80s, a new era was hailed in central Helsinki by massive office buildings in modernist style. Their architecture and construction differed abruptly from the older houses, which were often pulled down to give way to a new Helsinki, a real

City – regardless of the heated criticism. Today, these office buildings, aged and worn, need thorough renovation. The City Museum has now started to study their history and the ideals they embody and to assess their values that are worth preserving.

Amatörfotografklubben i Helsingfors, a Swedish-speaking photo club, was founded in Helsinki in 1889. After 125 years, it is the oldest club of its kind in the Nordic countries. The photo technology has changed almost totally since the club's foundation, but amateur photographers still meet monthly to learn more about photography and to take part in competitions and exhibitions. The anniversary is celebrated by an exhibition at the City Museum, presenting photos from three centuries grouped as pairs.

The City Museum's curators share with us some interesting items that they have recently studied. One curator was struck by touching posters summoning people to help the victims of the World War II, orphans, homeless and invalids. Another was inspired by photos, taken in the late 1960s at the newly built Roihuvuori School and witnessing the introduction of a remarkable social innovation, comprehensive school. A third curator was fascinated by a novel published in 1930, in which Helsinki acts as a backdrop and reflection of the alienation and divorce of a middle-class couple – a shocking theme in its day.

Two articles take a more relaxed and leisurely point of view to museums. The Hotel and Restaurant Museum at the Cable Factory caters an appetising and entertaining exhibition about the history of culinary art and hospitality in Finland. Also actual feasting at a museum is highly recommendable, says a happy 60-year-old, who recently celebrated his birthday with a bunch of friends at the Hakasalmi Villa.

SAKARI KURU

A new guidebook helps to discover the monumental Russian WWI fortifications that surround Helsinki, today concealed in suburban greenspaces. This trench lies in Pajamäki.

Tapahtumakalenteri

KAIKKIIN TAPAHTUMIIN ON VAPAA PÄÄSY.

LÖYTÖJÄ JA LUENTOJA

Kirpputori kohtaa tutkijoiden tietoisuutta Hakasalmen huvilan 1950-luvun designtapahtumassa 13.9.

LEMPIPAIKOISTA VAUHDIKKAIN

Linnanmäkeä muistellaan 24.9. kuva-arkistossa Sofiankatu 4:ssä.

HIPAT 50-LUVUN TYYLIIN

Hakasalmen huvilan parketeilla saa jorata sydämensä kyllyydestä 23.10.

ELOKUU

- ke 20.8. *Käsityökeskiviikko* klo 13–15 Työväenasuntomuseossa
- to 21.8. *Taiteiden yö* Sofiankadulla, Hakasalmen huvilassa ja Työväenasuntomuseossa
- to 28.8. Yleisöopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 17 Hakasalmen huvilassa

SYYSKUU

- 2.–30.9. *50-luvun kampaamo* palvelee *Rasvaletti*-näyttelyssä Hakasalmen huvilassa
- su 7.9. *50-luvun muotikatsaus* -opastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa
- to 11.9. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17 Sofiankatu 4:ssä
- la 13.9. *50-luvun designtapahtuma* klo 11–17 Hakasalmen huvilassa
- ke 17.9. *Käsityökeskiviikko* klo 13–15 Työväenasuntomuseossa
- to 18.9. Guidning kl. 17 i utställningen *Brylcreem* i Villa Hagasund
- su 21.9. *50-luvun muotikatsaus* -opastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa
- ke 24.9. *Muistojen paikat – Lintsi* klo 13–14.30 kuva-arkistossa, Sofiankatu 4

LOKAKUU

- to 9.10. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17 Sofiankatu 4:ssä
- su 12.10. *Paperinukketyöpaja* klo 12–15 Hakasalmen huvilassa
- ke 15.10. *Käsityökeskiviikko* klo 13–15 Työväenasuntomuseossa
- to 16.10. Guidning kl. 17 i utställningen *Galen i Helsingfors* på Sofiegatan 4
- su 19.10. Slangiopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa
- ke 22.10. *Muistojen paikat – snagarit* klo 13–14.30 kuva-arkistossa, Sofiankatu 4

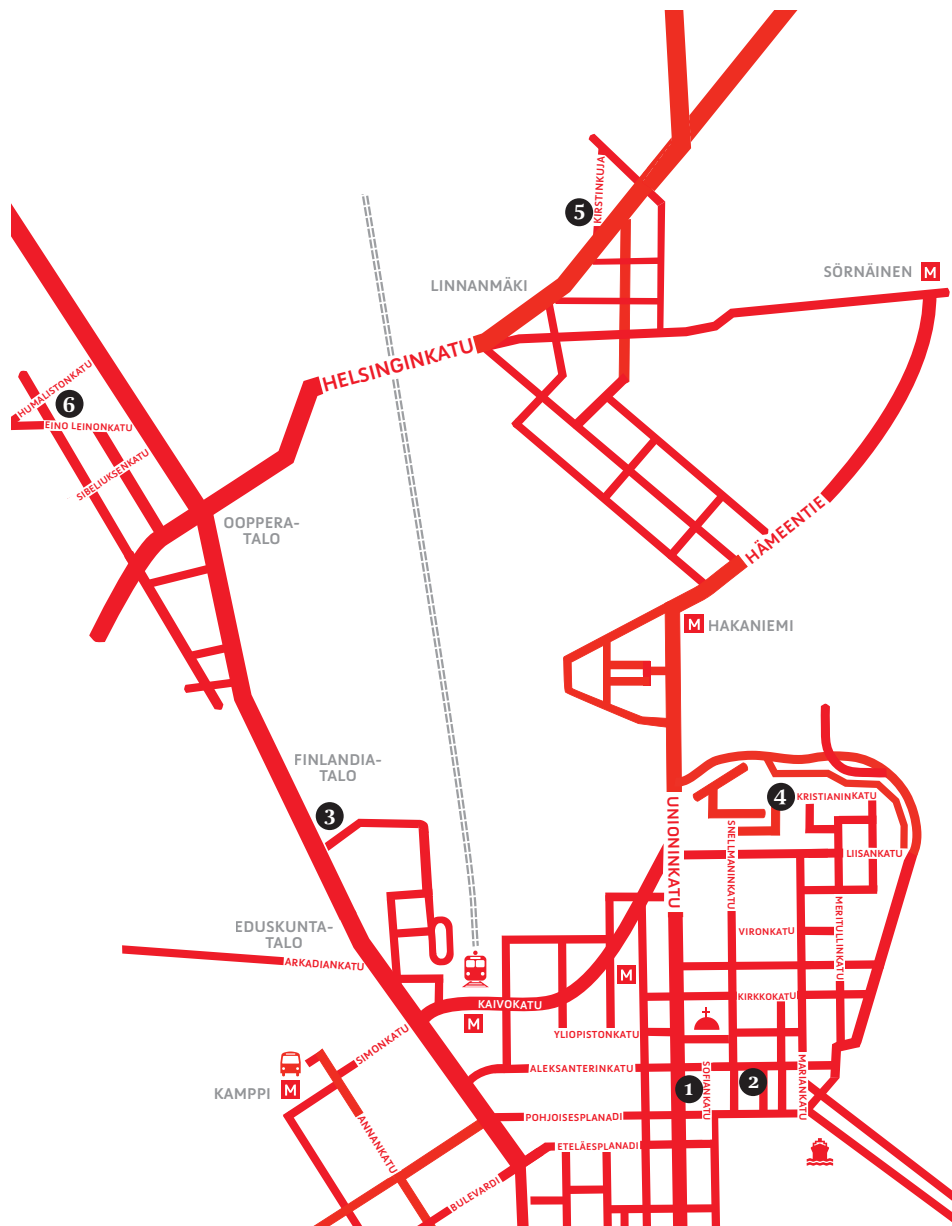
- to 23.10. *50-luvun hipat* klo 17–22 Hakasalmen huvilassa
- su 26.10. Slangiopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa

MARRASKUU

- su 2.11. Slangiopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa
- to 6.11. Guidning kl. 17 i utställningen *Brylcreem* i Villa Hagasund
- su 9.11. Slangiopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 14 Hakasalmen huvilassa
- su 16.11. *Lennokkityöpaja* klo 12–15 Hakasalmen huvilassa
- ke 19.11. *Muistojen paikat – Keskuspuiston neljä vuodenaikaa* klo 13–14.30 kuva-arkistossa, Sofiankatu 4
- to 20.11. Yleisöopastus *Rasvaletti*-näyttelyssä klo 17 Hakasalmen huvilassa
- su 30.11. *Adventin avaus* klo 12–15 Sofiankatu 4:ssä ja Hakasalmen huvilassa

JOULUKUU

- to 4.12. Yleisöopastus *Hulluna Helsinkiin* -näyttelyssä klo 17 Sofiankatu 4:ssä

museo

HELSINGIN
KAUPUNGIN

Helsingin kaupunginmuseo

PL 4300
FI-00099 Helsingin kaupunki
Puh. 09 3103 6630
www.helsinginkaupunginmuseo.fi

Helsingfors stadsmuseum

PB 4300
FI-00099 Helsingfors stad
Tfn 09 3103 6630
www.helsingforsstadsmuseum.fi

Helsinki City Museum

P.O.Box 4300
FI-00099 City of Helsinki
Tel. 09 3103 6630
www.helsinkicitymuseum.fi

Löydä helsinkiläisten lempipaikkojen historia ja kaupunkilaisten tarinat.

Kaupunginmuseon päärakennuksessa Hulluna Helsinkiin -näyttely. Lyhtysalissa 14.9. asti Menneen talven lumia ja 5.10.2014–6.1.2015 Kuvapareja – Amatörfotografklubben i Helsingfors rf 1889+125. Kino Engel 2:ssa esitetään päivittäin Helsinki-aiheisia dokumenttifilmejä.

- 1 Sofiankatu 4**
puh. 09 3103 6630
ma-pe klo 9–17, to klo 9–19,
la-su klo 11–17

Uusi kaupunginmuseo avautuu Senaatintorin kulmalla 2016.

Helsingin historiallinen keskusta saa uuden ytimen, kun kaupunginmuseo avaa yleisölle Sederholmin taloa ympäröivät vanhat rakennukset sisäpihoineen. Remontin takia myös Sederholmin talon Lasten kaupunki on sulkenut ovensa väliaikaisesti. Lue lisää osoitteesta www.uusikaupunginmuseo.fi.

- 2 Uusi kaupunginmuseo**
Aleksanterinkatu 16–18

Avautuu 2016.

1950-luvun Helsinkiä: maitokaupat ja nailonsukat, Brylcreem ja nahkatakkit...

Rasvaletti-valokuvanäyttely vie 30.11.2014 asti 1950-luvun Helsinkiin, jossa sodan varjot väistyivät modernien talojen, uusien lähiöiden ja nousevan nuorisokulttuurin tieltä.

- 3 Hakasalmen huvila**
Mannerheimintie 13b
puh. 09 3107 8519
Auki 30.11. asti ti-su klo 11–17, to klo 11–19.

Tunnelmallinen pikkuporvariskoti Kruununhaan sydämessä.

Kantakaupungin vanhin paikallaan säilynyt puutalo, joka valmistui 1818, on sisustettu 1860-luvun pikkuporvariskodiksi.

- 4 Ruiskumestarin talo**
Kristianinkatu 12
puh. 09 3103 6630
Museo on kiinni korjaustöiden takia.

Pieniä koteja ja pihapuiden suhinaa: kodikas museo esittelee hellahuoneiden arkea.

Linnanmäen juurella sijaitseva tunnelmallinen museo esittelee 1900-luvun helsinkiläisten työläiskotien elämää, joka heijastaa kaikkien suomalaisten arkipäivän historiaa.

- 5 Työväenasuntomuseo**
Kirstinkuja 4
puh. 09 3107 1548 tai 09 3103 6630
Auki 7.5.–26.10. ke-su klo 11–17

Istahda menneen ajan ratikkaan tunnelmoimaan.

Helsingin vanhin raitiovaunuhalli (vuodelta 1900) on osa Kulttuuritehdas Korjaamo. Ratikkamuseon näyttelyssä tarkastellaan Helsingin raitiovaunujen vaiheita matkustajan näkökulmasta.

- 6 Ratikkamuseo**
Töölönkatu 51 A, puh. 09 3103 6630
ma-su klo 11–17

Kuusi museota – aina vapaa pääsy!